

Η ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

Τοῦ Μητροπολίτη Πάφου κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ.

Πραγματοποιήθηκε, τελικά, ὕστερα ἀπὸ ἀλλεπάλληλες ματαιώσεις καὶ μέ τὴν ὑπερπήδηση δυσκολιῶν, ἡ Εἰρηνικὴ Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου Β΄ στό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, στήν αἰώνια ἔδρα του, τὴν Κωνσταντινούπολη.

Ἡ ἐπίσκεψη εἶχε προγραμματισθεῖ νά γίνει ἀπὸ 16 μέχρι 20 Ἀπριλίου 2010, περιορίστηκε ὅμως τελικά στίς 18-20 Ἀπριλίου. Ὁ Μακαριώτατος ταλαιπωρήθηκε ἀφάνταστα, λόγω τοῦ ἐγκλωβισμού του στίς Βρυξέλλες, ἐξ αἰτίας τῆς ἀναστάτωσης πού παρετηρήθη στίς ἀεροπορικές συγκοινωνίες, ὕστερα ἀπὸ τὴ μεγάλη ἔκρηξη τοῦ ἠφαιστείου τῆς Ἰσλανδίας. Ὁ Μακαριώτατος εἶχε μεταβεῖ ἀπὸ τίς 12 Ἀπριλίου στίς Βρυξέλλες καὶ εἶχε σειρά ἐπαφῶν μέ εὐρωβουλευτές καὶ ἄλλους ἀνώτερους ἀξιωματούχους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσης γιά τό ἐθνικό μας θέμα. Ἀπὸ ἐκεῖ θά ἔφευγε τό μεσημέρι τῆς Παρασκευῆς, 16ης Ἀπριλίου, συνοδευόμενος ἀπὸ τόν διευθυντὴ τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου κ. Ἰωάννη Χαριλάου γιά τίς Ἀθῆνες, στό ἀεροδρόμιο τῶν ὁποίων θά ἐσυναντᾶτο μέ τὰ μέλη τῆς ὑπόλοιπης ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, γιά μετάβαση στήν Κωνσταντινούπολη.

Πράγματι, λίγο πρὶν τό μεσημέρι τῆς Παρασκευῆς, 16ης Ἀπριλίου, ὁ Ἐπίσκοπος Χύτρων κ. Λεόντιος, ὁ διάκονος Κυπριανός Κοντούρης καὶ ὁ γράφων ἀναχωρήσαμε γιά τίς Ἀθῆνες. Τό

πρωί της ίδιας ημέρας είχε επικοινωνήσει ο Μακαριώτατος μαζί μας και μάς πληροφόρησε ότι τό αεροδρόμιο τῶν Βρυξελλῶν εἶχε κλείσει, προσωρινά, ἐξ αἰτίας τῆς τέφρας τοῦ ἡφαιστείου, πού ἐκάλυψε τούς οὐρανούς τῆς Βόρειας Εὐρώπης, καί καθιστοῦσε τίς αεροπορικές πτήσεις ἐπικίνδυνες. Μᾶς εἶπε ὅτι θά περίμεναν νά πληροφορηθοῦν τό χρόνο ἐπαναλειτουργίας τοῦ αεροδρομίου καί, ἂν αὐτό ἀργοῦσε, θά προχωροῦσαν ὁδικῶς στή Ζυρίχη, ἀπ' ὅπου θά ἀναχωροῦσαν ἀπ' εὐθείας γιά τήν Κωνσταντινούπολη. Ὡς ἐκ τούτου, ἐμεῖς θά ἔπρεπε νά συνεχίσουμε μόνοι μας τό ταξίδι πρός τήν Κωνσταντινούπολη καί νά περιμέναμε ἐκεῖ τόν Μακαριώτατο.

Ἀπό τήν Ἀθήνα, καί μέ τή συνοδεία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου, παλαιοῦ συμφοιτητοῦ καί φίλου τοῦ Μακαριωτάτου, καί τοῦ κ. Ἰωάννη Γιάγκου, φιλολόγου, μέλους καί αὐτοῦ τῆς συνοδείας τοῦ Μακαριωτάτου, φτάσαμε στήν Κωνσταντινούπολη γύρω στίς 9.00'μ.μ. Ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου πήγαινε στήν Κωνσταντινούπολη, γιά νά συμμετάσχει στό συλλεΐτουργο τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων, λόγω τῶν στενῶν δεσμῶν πού διατηρεῖ τόσο μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ὅσο καί μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου. Στό αεροδρόμιο μᾶς ὑποδέχθηκε ὁ Μητροπολίτης Μοσχονησίων καί διά τῆς αἰθούσης τῶν ἐπισήμων, πρᾶγμα πού μᾶς προκάλεσε ἰδιαίτερη ἐντύπωση, ὁδηγηθήκαμε στό ξενοδοχεῖο Park Hyatt, ὅπου θά καταλύαμε.

Ἐν τῷ μεταξύ ἄρχισε νά διαφαίνεται ἡ σοβαρότητα τῆς κατάστασης μέ τίς αερομεταφορές, λόγω τῆς τέφρας τοῦ ἡφαιστείου καί σέ νοτιότερες περιοχές τῆς Εὐρώπης. Μέ τόν Μακαριώτατο βρισκόμασταν σέ συνεχῇ ἐπικοινωνία, μέσω κινητοῦ τηλεφώνου πού πήραμε ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, τά δικά μας κινητά τηλέφωνα ἀπενεργοποιοῦνται στήν Τουρκία. Τό αεροδρόμιο τῶν Βρυξελλῶν δέν θά ἄνοιγε τό Σάββατο, ὅπως εἶχε ἀνακοινωθεῖ προηγουμένως, ἔκλεισε δέ καί τό αεροδρόμιο τῆς Ζυρίχης. Ἡ μόνη δυνατή λύση ἦταν, ὑπό τίς περιστάσεις, ἡ μετάβαση τοῦ Μακαριωτάτου ὁδικῶς στή Ρώμη καί ἀπ' ἐκεῖ, μέ συγκεκριμένη πτή-

ση, ἡ ἄφιξη του ἀργά τό βράδυ τοῦ Σαββάτου στήν Κωνσταντινούπολη. Εἶχε πρὸς τοῦτο διευθετηθεῖ ἡ ἀναχώρηση ἀπὸ τίς Βρυξέλλες τό πρωῒ τοῦ Σαββάτου,

Τό πρόγραμμα τοῦ Σαββάτου, 17ης Ἀπριλίου, ἐκ τῶν πραγμάτων, ἀκυρωνόταν. Τό πρόγραμμα διελάμβανε ἐπίσημη χοροστασία τοῦ Μακαριωτάτου στόν Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἀγίου Γεωργίου στό Φανάρι, σέ δοξολογία πού θά ἐτελεῖτο ἐκεῖ, καί μετὰ ἄνοδό του στό Πατριαρχικό Μέγαρο, ὅπου θά γινόταν ἡ ἐπίσημη ὑποδοχή ἀπὸ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη. Ὁ Παναγιώτατος θά τόν προσφωνοῦσε καταλλήλως καί θά ἀνταπαντοῦσε ὁ Μακαριώτατος. Παρά τήν ἀπουσία τοῦ Μακαριωτάτου, ἡ Α.Θ.Π., ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μᾶς προσκάλεσε στό Πατριαρχεῖο, σέ συνάντηση μαζί του, στίς 12.00' τό μεσημέρι, καί στήν Πατριαρχική τράπεζα στή 1.00' μ.μ.

Ἐπειδὴ τό αὐτοκίνητο, μέ τό ὁποῖο συμφώνησαν ὅτι θά ἀναχωροῦσαν στίς 10.00' π.μ. ἀπὸ τό κτήριο τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου στίς Βρυξέλλες, καθυστεροῦσε καί, λόγω τῆς μεγάλης ζήτησης, διαφαινόταν ὅτι δέν θά μπορούσε ἔγκαιρα νά ἀνταποκριθεῖ στίς ὑποχρεώσεις πού ἀνέλαβε, ὁ Μακαριώτατος μᾶς ἔδωσε ὁδηγίες ὅπως, πηγαίνοντας στό Πατριαρχεῖο, πάρουμε μαζί μας καί τά δῶρα, πού ἐπρόκειτο νά προσφέρει στόν Παναγιώτατο τήν ἐπομένη, κατὰ τή διάρκεια τοῦ συλλειτούργου, καί τά προσφέρουμε σ' Αὐτόν ἐξ ὀνόματός του. Ἄρχισε νά διαφαίνεται καί τό ἐνδεχόμενο ματαίωσης τῆς ἐπίσκεψης τοῦ Μακαριωτάτου. Ἦταν ζήτημα χρόνου, ἀγώνας δρόμου, γιά νά φτάσει στή Ρώμη σέ συγκεκριμένη ὥρα πού ὑπῆρχε ἀεροπορική πτήση.

Τό πρωῒ τοῦ Σαββάτου, μέ τή συνοδεία ἐκπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί Ἑλληνα ξεναγοῦ, ἐπισκεφθήκαμε τή Μονή τῆς Χώρας μέ τά ὑπέροχα ψηφιδωτά. Καί ἄλλες φορές ἐπισκεφθήκαμε τόν μοναδικό αὐτό ναό, τόν δεύτερο σέ φήμη, μετὰ τήν Ἀγία Σοφία, ναό τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὅσες φορές, ὅμως, καί ἂν τόν ἐπισκεφθεῖς, δέν μειώνεται ὁ θαυμασμός σου, οὔτε καί ἀποφεύγεις τή θλίψη καί τή μελαγχολία γιά τό σημερινό

κατάντημά μας, τό κατάντημα τῶν Ἑλλήνων. Μεγαλουργήσαμε κάποτε. Δώσαμε δείγματα γραφῆς σέ ὅλες τίς ἐκφάνσεις τοῦ πολιτισμοῦ ἄριστα. Μᾶς θαυμάζει ἡ ἀνθρωπότητα γιά τό παρελθόν μας. Μά σήμερα παραδοθήκαμε στήν ἀδράνεια, σέ μιά νωχέλεια πρωτοφανή, σέ μίαν ὑποχώρηση καί ὑποτίμηση τῶν ἀξιῶν, μέ τίς ὁποῖες ζήσαμε καί μεγαλουργήσαμε στούς αἰῶνες. Μπορεῖ νά μᾶς

Ἡ Κυπριακή Ἀντιπροσωπεΐα μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη καί ἄλλους Ἀρχιερεῖς πρὶν τήν ἄφιξη τοῦ Μακαριωτάτου στήν Κωνσταντινούπολη.

κυκλώνουν, καί εἶναι ἀλήθεια, ἐχθροί πολλοί. Μπορεῖ νά βαλλόμαστε ἀπό παντοῦ. Μά οἱ μεγαλύτερες βολές ἔρχονται ἔσωθεν. Ἐξ οἰκείων δέχεται ἡ πατρίδα τά βέλη. Σήμερα γίνεται μιά ἀπεγνωσμένη προσπάθεια ἄλωσης τῆς ιστορικῆς μνήμης. Ἄν πεῖ κάποιος πῶς εἶναι περήφανος γιά τά ἔργα τῶν προγόνων μας, πού ἀποτυπώνονται στή Μονή τῆς Χώρας, θά τόν ποῦν, ὅπωςδῆποτε, ἐθνικιστή. Οἱ κερκόπορτες ἀνοίγουν ἀπό μέσα.

Μετά τό συγκινητικό προσκύνημα στή Μονή τῆς Χώρας, ἐπισκεφθήκαμε σύντομα τήν Ἱερά Μονή τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν, ἐκεῖ πού ἐψάλη γιά πρώτη φορά τό «Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τά νικητήρια» καί ὅπου πανηγυρικά ἐτελέστη ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, μετά τή διάσωση τῆς Κωνσταντινούπολης ἀπό τήν πολιορκία τῶν Ἀβάρων, τόν 7ο μ.Χ. αἰῶνα. Καί ἐδῶ τά αἰσθήματα εἶναι ἀνάμεικτα. Περηφάνια γιά τό ἔνδοξο παρελθόν, κατῆφεια γιά τό θλιβερό παρόν, ἀπορία γιά τό μέλλον. Στόν Ἀκάθιστο Ὑμνο ἀποκαλοῦμε τήν Θεοτόκο «ἀοράτων ἐχθρῶν ἀμυντήριον», ὡς ἄνθρωποι ὅμως, «περικείμενοι», ἀκόμα, «τῆς σαρκός τήν ἀσθένειαν», θά θέλαμε καί τήν προστασία ἀπό τοὺς ὁρατοὺς ἐχθρούς, σκέπην στοὺς ἐθνικοὺς κινδύνους.

Στίς 12.00' τό μεσημέρι μᾶς δέχθηκε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης στό γραφεῖο του. Παρόντες ἦσαν καί οἱ δημοσιογράφοι ἀπό τήν Κύπρο, πού μετέβησαν στήν Κωνσταντινούπολη, γιά νά καλύψουν τήν ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου. Σ' ἓνα κλίμα συναισθηματικῆς φόρτισης, τό ὁποῖο ὀφειλόταν περισσότερο στή συναίσθηση τῆς ἀπουσίας τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ Παναγιώτατος μᾶς ὑπεδέχθη μέ θέρμη στό γραφεῖο του. Ἐξέφρασε τή βεβαιότητα ὅτι, παρά τίς δυσκολίες, ὁ Μακαριώτατος θά τά κατάφερνε νά ἔλθει στήν Κωνσταντινούπολη καί θά εἶχαμε ὅλοι τή χαρά τῆς κοινῆς συμπροσευχῆς κατὰ τή Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς. Ἀνεφέρθη μέ πολύ κολακευτικά λόγια στήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καί στόν Προκαθήμενό της, τόν ὁποῖο γνωρίζει ἀπό τριακονταετίας, καί στήν ἐγνωσμένη ἀγάπη του πρός τήν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπευθυνόμενος πρός τοὺς δημοσιογράφους, τοὺς παρακάλεσε νά μεταφέρουν τίς πατριαρχικές εὐλογίες του πρός τόν Κυπριακό λαό καί τήν εὐχή του γιά σύντομη ἐπίλυση τοῦ ἐθνικοῦ μας προβλήματος, πού ταλανίζει ὅλους γιά χρόνια πολλά. Σέ πρόσκληση ὅλων ὅπως ἐπισκεφθεῖ τήν Κύπρο, γιά νά εὐλογήσει μέ τήν παρουσία του καί «ἰδίαις χερσί» τόν λαό μας, ὁ Παναγιώτατος ἐξέφρασε τήν ἄποψη ὅτι ἀκόμα δέν ὠρίμασε ὁ καιρός καί δήλωσε ὅτι αὐτό ἀποτελεῖ μία διακαῇ ἐπιθυμία του.

Ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου προσφέραμε, στή συνέχεια, τά δῶρα πού μεταφέραμε στήν Κωνσταντινούπολη καί πού, ὅπως ἀναφέραμε, θά τοῦ τά πρόσφερε ὁ ἴδιος στό συλλεiturγο τῆς Κυριακῆς. Ἦταν ἓνα μεγάλο ἀσημένιο ἅγιο Ποτήριο καί ἓνα μεγάλο ἀσημένιο ἅγιο Δισκάριο, Κυπριακῆς τέχνης καί κατασκευῆς. Συγκινημένος ὁ Πατριάρχης εἶπε πῶς θά τά χρησιμοποι-

Ὁ Μητροπολίτης Πάφου ἐπιδίδει στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη τά δῶρα ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου.

οὔσε τήν ἐπομένη γιά τή Θεία Λειτουργία, στήν ὁποία μᾶς προσκάλεσε νά συλλειτουργήσουμε, ἀκόμη καί στήν ἀπευκταία περίπτωση ἀπουσίας τοῦ Μακαριωτάτου.

Ἀξίζει νά παραθέσουμε, στή συνέχεια, τόσο τήν προσφώνηση τοῦ Παναγιωτάτου, ὅσο καί τήν ἀντιφώνηση τοῦ Μακαριωτάτου, πού ἀμφότεροι ἐτοίμασαν γιά νά ἐκφωνοῦσαν κατά τήν ἐπίσημη

ὑποδοχή στό Πατριαρχεῖο. Ἡ προσφώνηση τοῦ Παναγιωτάτου εἶχε ὡς ἀκολουθῶς:

«Μακαριώτατε καί Ἀγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καί περιπόθητε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χρυσόστομε,

Εἶναι εὐλόγος ἡ συγκίνησις, ἡ ὁποία διακατέχει τήν καρδίαν ἡμῶν, καθώς καί τάς τῶν περί ἡμᾶς Ἱερωτάτων ἀδελφῶν, ὑποδεχομένων διά πρώτην φοράν ἐπισήμως εἰς τάς αὐλάς τοῦ Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τόν Προκαθήμενον τῆς Ἀγιωτάτης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, πραγματοποιοῦντα εἰρηνικὴν ἐπίσκεψιν εἰς τήν πρωτεύθυνον Ἐκκλησίαν.

Αἱ καιρικαί περιστάσεις δέν εἶχον ἐπιτρέψει τοιαύτην χαράν εἰς τό παρελθόν, ὅπερ ἀπετέλει ἐκατέρωθεν αἰτίαν πόνου καί λύπης πολλῆς. Ὅμως, δόξα τῷ Θεῷ, ὁ χειμὼν τῶν μεγάλων δυσκολιῶν ὑπεχώρησε πλέον κατὰ τι καί ἡ ἄνοιξις, ἔστω καί μόλις ὑποφώσκουσα, ἐπέτρεψε νά ὑποδεχώμεθα σήμερον εἰς τό Φανάριον, ἐν ἀναστασίμῳ ἀτμοσφαίρᾳ φωτός καί ἀγαλλιᾶσεως, τήν Ὑμετέραν πεφιλημένην Μακαριότητα, μετὰ τῆς τιμίας Αὐτῆς Συνοδείας. Ὡς εὖ παρέστητε! Εὐλογημένη ἡ εἰσοδός Σας εἰς τάς αὐλάς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως!

Ἐν τῷ προσώπῳ Ὑμῶν, Μακαριώτατε, καλωσορίζομεν καί τά μακάρια πνεύματα πάντων τῶν ἀοιδίμων καί ἀειμνήστων προκατόχων Ὑμῶν, τά ὁποῖα εἴμεθα βέβαιοι ὅτι συνέτρεξαν μετὰ σπουδῆς καί παρακύπτοντα οὐρανόθεν βλέπουν τήν ἐν εὐλογίαις συνάντησιν ἡμῶν ταύτην καί συγχαίρουν, συναγάλλονται ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ καί διατόρως δοξολογοῦν μεθ' ἡμῶν τό πανάγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ διά τό θαῦμα τοῦτο. Ὑποδεχόμεθα γενεάς Ἱεραρχῶν καί Πρωθιεραρχῶν, οἱ ὁποῖοι ἐμνημόνευον μέν ἐν προσευχῇ τῆς τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους Μητρός Ἐκκλησίας καί τῶν κατὰ καιρούς Οἰκουμενικῶν αὐτῆς Πατριαρχῶν, ἡγάπων περιπαθῶς αὐτήν καί τούς ἁγίους Προκαθημένους καί λοιπούς λει-

τουργούς αὐτῆς, ἐν πνεύματι ἦσαν πάντοτε μεθ' ἡμῶν, ὅμως δέν ἡξιώθησαν, παρά τήν ζωηράν ἐπιθυμίαν των, νά φθάσουν ἐνταῦθα σωματικῶς καί νά κοινωνήσουν μεθ' ἡμῶν ἐπισήμως τοῦ δείπνου τῆς Μητρικῆς τραπέζης.

Ἦλθετε, Μακαριώτατε, εἰς τό κλῖμα τῆς ἐπαρχίας, τόν ἱστορικό τίτλον τῆς ὁποίας ἐπισήμως φέρετε. Ὀνομάζεσθε Ἀρχιεπίσκοπος «Νέας Ἰουστινιανῆς» καί πάσης Κύπρου! Ἐπί Πατριαρχίας τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου ἡμῶν Παύλου τοῦ Γ', βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβοῦς Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β', ἥτοι κατά τά τέλη τοῦ Ζ' αἰῶνος, ὁ ἐμπερίστατος χριστιανικός λαός τῆς Κύπρου, μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου του καί τοῦ κλήρου του, φεύγοντες τόν φοβερόν ἀραβικόν κίνδυνον, ἐξεπατρίσθησαν καί ἐλθόντες κατώκησαν οὐχί μακράν τῆς Βασιλευούσης, εἰς τήν Κυζικικὴν χερσόνησον τῆς Προποντίδος, κατέναντι τῆς Προικοννήσου, ἔνθα ἐδημιουργήθη μεγάλη προσφυγικὴ Κυπριακὴ ἐστία καί πόλις, ἣτις ὠνομάσθη Νέα Ἰουστινιανή, πρὸς τιμὴν τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐκεῖ, ὑπὸ τήν σκέπην τῆς Παναγίας τῆς Φανερωμένης, ἡ εἰκὼν τῆς ὁποίας θησαυρίζεται εὐλαβῶς εἰς τό βόρειον κλίτος τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ ἡμῶν Ναοῦ καί ἤδη προσεκυνήσατε εὐρέθησαν οἱ Κύπριοι θαλπόμενοι ὑπὸ τε τῆς εὐσεβοῦς Βασιλείας καί ὑπὸ τῆς φιλοστόργου Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἕως οὗ παρῆλθεν ἡ ὀργὴ Κυρίου. Δέν τό ἐλησμονήσατε ποτέ, καί διὰ τοῦτο, ἄριστα πράττοντες ἐκρατήσατε τόν τίτλον ἐκεῖνον, καυχώμενοι ἐν Κυρίῳ διὰ τὰς τότε συμφοράς. Ἀλλὰ καί Ναόν τῆς Φανερωμένης ὑψώσατε οὐχί τυχαίως βεβαίως, εἰς τήν φυσικὴν ἔδραν τῆς Ὑμετέρας Ἐκκλησίας, τήν Λευκωσίαν. Ὡς συνεχίσῃ λοιπόν ἡ μεγαλοδύναμος Θεομητορικὴ χάρις Αὐτῆς νά σκέπῃ Ὑμᾶς, τήν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν, τόν εὐαγῆ κλῆρον καί ἅπαντα τόν χριστῶνυμον λαόν τῆς ἱστορικῆς Μεγαλονήσου, ἕως οὗ φανερωθῇ παρά Κυρίου ἡμέρα ἐνότητος, καταλλαγῆς, εἰρήνης καί δικαιοσύνης δι' ὅλοκληρον τόν Κυπριακόν λαόν! Καί Ὑμεῖς, φέροντες τήν προσωνυμίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Νέας Ἰουστινιανῆς, ἅς αἰσθάνεσθε πάντοτε ὅτι εὐρίσκεσθε ἐγγύτερον ἡμῶν,

ὅπως ἄλλωστε καί ἡμεῖς οὕτως αἰσθανόμεθα τήν Ὑμετέραν πεφιλημένην ὁμαιμον καί ὁμόψυχον Μακαριότητα!

Ὁ ἰδρυτής τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου Ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Βαρνάβας ἦτο, φερωνύμως, υἱός παρακλήσεως. Καί ἡμεῖς ἰσχυράν παράκλησιν αἰσθανόμεθα σήμερον ὑποδεχόμενοι ἀγαλλομέναις ἀγκάλαις τόν διάδοχον αὐτοῦ καί τούς περί αὐτόν ἀδελφούς Ἀγίους Ἀρχιερεῖς. Καίτοι ἡ Κύπρος εἶναι ἡ νῆσος τοῦ χαλκοῦ, οἱ συνδέοντες ἡμᾶς ἅγιοι δεσμοί εἶναι χρυσοῖ, ἐκ τοῦ ἀπέφθου τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφικῆς ἀγάπης χρυσοῦ, καί ἡ ἐπίσκεψις Ὑμῶν αὕτη θά τούς καταστήσῃ ἀκόμη πολυτιμότερους καί ἰσχυροτέρους. Χρυσαῖ εἶναι καί αἱ ἐλπίδες ἡμῶν διά μίαν στενοτέραν συνεργασίαν τῶν καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, τόσον διά τήν προετοιμασίαν καί διοργάνωσιν τῆς δρομολογούμενης Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅσον καί διά τήν συστηματικήν σφυρηλάτησιν τῆς διορθοδόξου ἐνότητος, τόν διάλογον μέ τάς λοιπάς Χριστιανικάς Ἐκκλησίας καί Ὁμολογίας, τήν ἀντιμετώπισιν τῶν αἱρέσεων καί σχισμάτων, ὡς καί τήν προσπάθειαν διά τήν διάσωσιν τοῦ περιβάλλοντος καί πᾶσαν ἄλλην ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης θεοφιλῇ πρωτοβουλίαν.

Οἱ καιροί, Μακαριώτατε, τούς ὁποίους διέρχεται ἡ ἀνθρωπότης εἶναι χαλεποί. Αἱ κρίσεις πού σοβοῦν παγκοσμίως εἶναι πολυλαί καί ἐπάλληλοι. Αἱ ἰδεολογίαι ἐχρεωκόπησαν. Ἡ οὐτοπία τῆς οἰκουμενικῆς αὐταρκειᾶς καί ὑλικῆς ἀνέσως κατέρρευσε παταγῶδως. Ἡ ἐπιστήμη καί ἡ τεχνολογία δέν ἔλυσαν τά ὑπαρξιακά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ φιλοσοφία, ἡ λογοτεχνία, ἡ τέχνη, δέν κατάφεραν νά τοῦ χαρίσουν χαμόγελον καί χαράν. Ἀπό παντοῦ προβάλλουν ἀπειλητικοί οἱ ὁδόντες τοῦ θανάτου. Ὅμως, ὁ Χριστός ἀνέστη, καί ἡ Ἐκκλησία, τό Σῶμά Του, ἔχει τήν «μαγικήν συνταγήν» τῆς ζωῆς, τῆς λυτρώσεως καί τῆς σωτηρίας! Ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ἐν τοῖς Μυστηρίοις, ἐν τῇ ἀσκητικῇ παραδόσει, ἐν τῇ λειτουργικῇ ἐμπειρίᾳ τῆς. Αὐτήν καλούμεθα νά δώσωμεν εἰς τήν ἀνθρωπότητα μέ ταπείνωσιν, μέ διάκρισιν, μέ

σεμνότητα, μέ σοβαρότητα, μέ συνέπειαν, μέ αγάπην καί μέ θυσιαστικήν κένωσιν. Ἐπειδή ὁ Χριστός ἀνέστη, ἡ ἐλπίς ἡμῶν εἶναι ἀθανασίας πλήρης καί αὐτήν καλούμεθα νά καταστήσωμεν σήμερον, εἴπερ ποτέ καί ἄλλοτε, «ἐλπίδα πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς καί τῶν ἐν θαλάσῃ καί ἕρι μακράν»! Δεῦτε, λοιπόν, Μακαριώτατε ἅγιε ἀδελφέ, χωρήσωμεν ἀπό κοινοῦ εἰς τήν ωραίαν αὐτήν ὁδόν, δοξάζοντες τόν νικητήν τοῦ θανάτου καί Ἀρχηγόν τῆς Ζωῆς, καί καταγγέλλοντες μεγάλη τῇ φωνῇ τήν παναγίαν Αὐτοῦ τριήμερον ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν.

Ὡς εὖ παρέστητε!

Χριστός ἀνέστη!»

Ἡ προγραμματισθεῖσα ἀντιφώνηση τοῦ Μακαριωτάτου εἶχε ὡς ἑξῆς:

«Παναγιώτατε,

Μέσα στήν πλημμυρισμένη ἀπό τό ἀνέσπερο φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ περίοδο αὐτήν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μας ἔτους, καίτοι αἶροντες εἰσέτι τόν σταυρόν τοῦ ποιμνίου μας, ἤλθαμε «ἀγαλλομένῳ ποδί», στίς δακρύβρεκτες αὐλές τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί μέ ἀνυπόκριτο σεβασμό καί βαθύτατη αγάπη Σᾶς ἀπευθύνουμε τόν χαρμόσυνο χαιρετισμό «Χριστός Ἀνέστη»!

Κανένας Ὁρθόδοξος Χριστιανός δέν μπορεῖ νά περάσει ἀδιάφορα τήν πύλη τοῦ Πατριαρχείου. Νά πατήσῃ τήν αὐλή του, χωρίς νά ἠλεκτρίζεται. Νά ἀντικρύσῃ τά ἱερά αὐτά σκηνώματα, χωρίς ἡ ψυχὴ του νά ὑποστῇ τούς πιό ἰσχυροὺς κραδασμούς.

Πολύ περισσότερο κανένας Ἑλληνας, γιά τόν ὅποιο τό ὄνομα Κωνσταντινούπολη εἶναι λέξη-σύμβολο, συνυφασμένη μέ τή μακραίωνη ἱστορία καί τίς ἐθνικές παραδόσεις του, δέν μπορεῖ, ὅσες φορές καί ἂν ἔλθῃ ἐδῶ, νά μὴ συγκλονισθεῖ.

Καί ἀκόμη πιό πολύ, κάποιος πού προέρχεται ἀπό ἓνα ὁμοιοπαθῆ ᾠρο, πού καί αὐτός ἔχει τό ἴδιο χρέος νά φυλάσσει ἀντίστοιχες Θερμοπύλες, καί πού ἡ καρδιά του συντονίζεται στούς

ἴδιους ρυθμούς μέ τούς ἐδῶ δαδούχους τοῦ Γένους, δέν μπορεί, πατώντας τά ἱερά αὐτά χώματα, νά μήν ἐκστασιάζεται. Νά μήν ἀκούει φωνές ἀπό τό παρελθόν, νά μή συμβιώνει μέ τή γοητεία τῆς ἱστορίας του, νά μή διαλέγεται μέ τούς εὐκλεεῖς προγόνους του.

Τέτοια συναισθήματα διαποτίζουν, Παναγιώτατε, τό εἶναί μας σήμερα πού πραγματοποιοῦμε, ἔστω καί ἑτεροχρονισμένα, λόγω ποικίλων ἐξωτερικῶν δυσκολιῶν, τήν εἰρηνική ἐπίσκεψή μας στήν Πρωτόθρονη Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τή σεβάσμια καθέδρα Σας.

Καί ἄλλες φορές ἐπισκεφθήκαμε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Δέν μπορεί ὅμως κανεῖς, ὅσες φορές καί ἂν ἔλθει ἐδῶ, νά ἐξοικειωθεῖ μέ τόν χῶρο. Νιώθουμε πάντα τήν ἴδια συγκίνηση. Νιώθουμε τό παρελθόν νά μᾶς πιέζει, τήν ἱστορία νά μᾶς συνθλίβει. Δέν μπορούμε νά ἐλέγξουμε τά συναισθήματά μας. Γι' αὐτό καί Σᾶς εὐχαριστοῦμε ἰδιαίτερα γιά τήν εὐκαιρία αὐτῆς τῆς ἐπίσκεψης, πού μᾶς προσφέρετε. Εὐχαριστοῦμε καί γιά τή φιλόφρονα ὑποδοχή καί τούς θερμούς λόγους τῆς ἀγάπης Σας.

Ἦλθαμε, μαζί μέ τήν τιμία συνοδεία μας, νά προσκυνήσουμε τήν πόλη τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ. Τόν τόπο «οὐ ἔστησαν» οἱ πόδες πολλῶν ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὑποκλινόμαστε σήμερα στόν Πρωτόκλητο μαθητή τοῦ Χριστοῦ, τόν ἰδρυτή καί θερμότερο προστάτη τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, πού συνδέεται ἰδιαίτερα καί μέ τή δική μας Ἐκκλησία. Προσκυνοῦμε μέ εὐλάβεια τά ἱερά λείψανα τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καί τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τῶν ἐν ἀγίοις προκατόχων Σας, καί ἀναπολοῦμε τούς ἀγῶνες τόσο αὐτῶν, ὅσο καί τόσων ἄλλων, τοῦ Φωτίου, τοῦ Γερμανοῦ, τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε'. Μέ συντριβή ψυχῆς ἀναπολοῦμε τίς ἀρχαῖες Ἐκκλησίες τῆς ἁμεσης δικαιοδοσίας Σας στήν Ἐφεσο, στή Σμύρνη, στή Λαοδικεία. Μέ σπαραγμό χαιρετοῦμε, ὅπως καί ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, τούς Χριστιανούς, πού ἔζησαν στόν Πόντο καί στήν Ἀσία.

Ἐντείνοντας τήν ἀκοή μας, ἀκοῦμε τόν χορό τῶν ἀγίων Πα-

τέρων νά συνέρχεται στή Νίκαια, στήν Πόλιν αὐτήν τήν θεοφρούρητον, στήν Ἑφεσο, στή Χαλκηδόνα, καί νά δογματίζουν τήν ὀρθή πίστη.

Ἀναβαίνουμε νοερῶς στή Βιθυνία, στή Μονή τοῦ Στουδίου, στήν Παναγία τοῦ Σουμελά, ὅπου σειρά ὁλόκληρη μονοτρόπων, «ταῖς τῶν δακρύων αὐτῶν ροαῖς καί τοῖς ἐκ βάθους στεναγμοῖς» τόν Θεόν ἱλασκόμενοι, ἔγιναν πρότυπα ἀρετῆς καί πνευματικοί καθοδηγητές ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητας.

Περιτρέχομεν, ἐν πνεύματι, τήν Καππαδοκία καί ἐναποθέτουμε τά ἄνθη τῆς εὐλάβειάς μας στούς χώρους λατρείας καί πνευματικῆς ἄσκησης, πού βρίσκονται ἐκεῖ καί διαλαλοῦν τό Χριστιανικό παρελθόν της.

Ἡ ψυχὴ μας θέλει νά τρέξει παντοῦ, νά προσκυνήσει τόν ἅγιο Πολύκαρπο καί τόν ἅγιο Ἱερομάρτυρα Χρυσόστομο στή Σμύρνη, τόν ἅγιο Φωκά στή Σινώπη, τόν ἅγιο Θεόδωρο στά Εὐχάϊτα, τόν Μέγα Βασίλειο στήν Καισάρεια. Νά βρεθεῖ στήν Προῦσα, στή Νικομήδεια, στό Ἰκόνιο, στήν Τραπεζοῦντα. Νά σκύψει στούς τάφους τῶν προγόνων μας καί νά ἐναποθέσει τά μύρα τῆς ἀγάπης της.

Πολλές φορές, Παναγιώτατε καί ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, καί σέ μέρες ἐξωτερικῆς εὐτυχίας, ἀλλά καί σέ μέρες δυστυχίας, «ἐπὶ τῶν νοητῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκαθήσαμεν καί ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς Ὑμῶν».

Ἀπό τά παιδικά μας χρόνια γαλουχηθήκαμε μέ τό ὄνομα αὐτῆς τῆς Πόλης. Μέσα στή συνείδησή μας ὑψώνεται ἡ Κωνσταντινούπολις ὡς φωτεινό ὁρόσημο, ὡς ὁ τόπος τῶν πολλῶν θεοφανειῶν, ὡς τόπος κοινωνίας τοῦ οὐρανοῦ μέ τή γῆ, τοῦ ἀκτίστου μέ τό κτιστό. Μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς μας βλέπουμε πάντα στούς οὐρανοὺς της νέφος ὁσίων καί νεομαρτύρων νά τήν προστατεύουν. Μία χρυσῇ νεφέλῃ ἀπό τοὺς «κεκοσμηκότας Χριστοῦ τήν Ἐκκλησίαν» θεοφόρους πατέρες νά τήν περικοσμεῖ. Τήν Ὑπέρμαχο Στρατηγό, νά ἐκτείνει τήν ἀγία Σκέπη της καί, ὡς πλατυτέρα νεφέλης, νά τήν περιβάλλει.

Ὡς Ἕλληνες καί ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί καυχόμαστε καί ὑπερηφανευόμαστε καί γιά τά ὑπέροχα κτίσματα καί τή μοναδική τέχνη, πού μαρτυροῦν τόν ὑπέροχο πολιτισμό μας, καί πού εἶναι ἀναπόσπαστα συνδεδεμένα μέ τήν ἱστορική καθέδρα Σας: Τήν Ἀγία Σοφία, τή Μονή τῆς Χώρας μέ τά ἔξοχα ψηφιδωτά, τήν Χώρα τῶν Ζώντων.

Παναγιώτατε,

Παρόλο πού ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἔχει κατοχυρωμένο τό Αὐτοκέφαλό της, ὅπως καλύτερα ἀπό ὅλους γνωρίζετε, ἀπό τήν Γ' Οἰκουμενική Σύνοδο, ὡς Ἕλληνες οὐδέποτε θεωρήσαμεν ἐαυτούς μακράν τῶν δεσμῶν καί τῆς ἐνότητος πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τή Μεγάλη Ἐκκλησία. Μπορεῖ νά μὴν ἦταν γιά μᾶς, ἐν στενῇ ἐννοίᾳ, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, γιατί δέν πήραμε ἀπ' αὐτὴν τό Αὐτοκέφαλο. Ἦταν πάντα, ὅμως, γιά μᾶς, ὁ Πάνσεπτος Οἰκουμενικός Θρόνος, τό κέντρο τῆς καρδιάς μας, ὁ στόχος τῶν ὁραματισμῶν μας, ἡ καταφυγή μας σέ ὥρες δύσκολες καί σκληρές. Ὁ αὐλῆιος χώρος τῶν Πατριαρχείων, ὁ πάνσεπτος πατριαρχικός ναός, οἱ πέριξ δρόμοι, εἶναι μάρτυρες τῶν βημάτων πολλῶν ἀπὸ τοὺς προκατόχους μας, καθὼς καί ἄλλων Κυπρίων Ἱεραρχῶν, οἱ ὅποιοι, ἐν δουλείᾳ καί ἐκεῖνοι διατελοῦντες, ἤρχοντο ἐδῶ πρὸς ἐπίλυση ἐπειγόντων πιεστικῶν ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων καί ὑποβολή αἰτημάτων τοῦ λαοῦ πρὸς τήν Ὑψηλὴ Πύλη. Πολλάκις τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐξήγαγε τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀπὸ ἀδιέξοδα καί τήν ἐβοήθησε νά ὑπερβεῖ σοβαρές κρίσεις. Στό πρόσφατο παρελθόν, οἱ ἤδη ἀοίδιμοὶ Δέρκων Ἰωακείμ, Περγάμου Ἀδαμάντιος καί Σάρδεων Μάξιμος ἀπεστάλησαν στήν Κύπρο πρὸς συμπλήρωση τῆς τοπικῆς Ἱερᾶς Συνόδου, γιά νά γίνει κατορθωτὴ ἡ ἐκλογή Ἀρχιεπισκόπων καί Μητροπολιτῶν. Καί εἶναι ἀκόμη ἐναργὴς στή μνήμη μας, ἡ κατὰ τό ἔτος 2006 ἐκ μέρους Σας, Παναγιώτατε, σύγκληση, εἰς τό ἐν Σαμπεζύ τῆς Γενεύης Πατριαρχικὸ Κέντρο, διηρημένης Συνόδου, ἡ ὁποία ἔπαυσε τιμητικά τόν ἀσθενοῦντα, τότε, μακαριστὸ προκατόχό μας καί ἄνοιξε τόν δρόμο πρὸς ἐκλογή νέου Προκαθήμενου. Εὐχαριστοῦμε, ἐξ ὅλης ψυχῆς, γιά τή βοήθεια ἐκείνη.

Τίς δύο Ἐκκλησίες μας συνδέουν καί ἄλλοι, ἰσχυρότεροι δεσμοί. Πολλοί Κύπριοι, κατά καιρούς, τόσο στό παρελθόν ὅσο καί σήμερα, ὑπηρέτησαν καί ὑπηρετοῦν ὡς Ἀρχιερεῖς σέ ἐπαρχίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Μερικοί, ὡς ὁ Γρηγόριος ὁ Β΄ καί ὁ Γεράσιμος ὁ Γ΄, ἀνῆλθαν καί στόν ἴδιο τόν πάνσεπτο Οἰκουμενικό Θρόνο.

**Ὁ Ἐπίσκοπος Χύτρων ἐπιδίδει στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη
τά ᾠπαντα τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου.**

Ἰσχυρότατη παράδοση φέρει τόν Ἀπόστολο Ἀνδρέα, τόν ἱδρυτή τῆς Ἐκκλησίας Σας, νά ἔχει ἐπισκεφθεῖ καί τήν Κύπρο. Στόν χώρο ἀπόβασής του, στό ἀνατολικό ἄκρο τῆς νήσου μας, ὑπάρχει Μονή ἀφιερωμένη σ' αὐτόν, ἡ ἀνάμνηση, καί μόνο, τῆς ὁποίας αἱμάσσει σήμερα τήν καρδιά μας.

Οἱ Ἐκκλησίες μας ἔχουν σήμερα ἀγαστή συνεργασία, ὅπως καί προηγουμένως, καί στούς διαλόγους μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες.

Καί ὅσες φορές μᾶς κάλεσε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο νά συμβάλουμε στήν ἐπίλυση τοπικῶν κρίσεων στίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ὅπως πρόσφατα στίς Ἐκκλησίες τῆς Βουλγαρίας καί τῶν Ἱεροσολύμων, πάντοτε προστρέξαμε πρός τοῦτο προθύμως.

Δέν ἀμφιβάλλουμε καθόλου ὅτι ἡ, κατά τίς ἡμέρες αὐτές, πρόσωπο πρός πρόσωπο, συνάντηση καί ἐπικοινωνία μας, θα συσφίγξει πιά πολύ τούς ἀδελφικούς δεσμούς, πού συνδέουν τίς Ἐκκλησίες μας καί θά συμβάλει στήν πανορθόδοξη ἐνότητα καί συνεργασία, ὅπως αὐτές ἐπιδιώκονται ἀπό τούς, ὑπό τήν εὐθύνη τῆς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διεξαγόμενους διαλόγους.

Ἐκφράζοντας τίς εὐχαριστίες μας γιά τήν ἐγκαρδιότητα τῶν λόγων καί τή θερμότητα τῶν αἰσθημάτων, μέ τά ὁποῖα μᾶς ὑποδέχeste, διαδηλώνουμε καί πάλιν τή χαρά καί τή συγκίνησή μας γιά τήν εἰρηνική ἐπίσκεψή μας ἐδῶ, μετά τήν ἀνάρρησή μας στόν Ἀρχιεπισκοπικό Θρόνο τῆς Κύπρου. Σᾶς εἴμαστε, τόσο ἡ συνοδεία μας, ὅσο καί ἐμεῖς, πραγματικά εὐγνώμονες».

Μέχρι τή 1.00'μ.μ. πού παρακαθήσαμε μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη σέ γεῦμα, ὁ Μακαριώτατος ἦταν καθηλωμένος στίς Βρυξέλλες. Δέν εἶχε ἀκόμη παρουσιαστεῖ τό αὐτοκίνητο, πού ἐνοικίασαν γιά νά τόν μεταφέρει στή Ρώμη. Μᾶς εἶπε τότε, σέ νέα ἐπικοινωνία πού εἶχαμε μαζί του, νά ἐνεργήσουμε γιά τήν ἐπιστροφή μας στήν Κύπρο, τήν ἐπομένη. Δώσαμε ἀμέσως ὁδηγίες γιά ἐξεύρεση πτήσης ἀναχώρησης γιά τήν Κυριακή τό ἀπόγευμα.

Μετά τό γεῦμα, στό ὁποῖο παρεκάθησαν, ἐκτός τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου, ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου καί ὁ Μητροπολίτης Ἑλασσῶνος, πού βρισκόταν στήν Κωνσταντινούπολη ἐπικεφαλῆς ἐκδρομέων τῆς ἐπαρχίας του, ὁ Παναγιώτατος ζήτησε νά μέ δεῖ ἰδιαιτέρως. Στό γραφεῖο του μοῦ ἀνακοίνωσε ὅτι εἶχε πληροφορηθεῖ, τήν τελευταία ἐκείνη στιγμή, ὅτι ὁ Μακαριώτατος κατά πᾶσα πιθανότητα θά ἐρχόταν μέ ἰδιωτικό ἀεροπλάνο, ἀφοῦ κάποιος ἰδιώτης προσεφέρθη νά διαθέσει, πρός τοῦτο, τό προσωπικό του ἀεροπλάνο. Ἐπομένως, ἡ βεβαιότητα ὅτι δέν θά ἐρχόταν

ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ, καί νά ξεκινοῦσε ἐκείνη τήν ὥρα γιά τή Ρώμη, δέν θά προλάβαινε τίς προγραμματισμένες γιά τήν Κωνσταντινούπολη πτήσεις, ἄρχισε νά μή μᾶς ἀπειλεῖ σοβαρά καί μία νέα ἐλπίδα ἄρχισε νά γεννᾶται. Δέν ἀνακοινώσαμε τίποτε στούς ἄλλους, γιατί εἴχαμε τίς ἐπιφυλάξεις μας ὡς πρός τήν τελεσφόρηση τοῦ ἐγχειρήματος. Πρίν φύγουμε γιά τό ξενοδοχεῖο, ὁ Παναγιώτατος μᾶς προσκάλεσε τό βράδυ σέ δείπνο σέ ἐστιατόριο τοῦ Βοσπόρου.

Σέ κάθε ἐπίσκεψή μου στήν Κωνσταντινούπολη ἐπισκέπτομαι τό ναό τοῦ Ἁγίου Φωκᾶ στό Μεσάχωρο. Τό νιώθω σάν ἐσωτερική ἀνάγκη, λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ ἄγνωστος γιά πολλούς ἅγιος Φωκᾶς, ἐπίσκοπος Σινώπης τοῦ Πόντου, εἶναι πολιοῦχος ἅγιος τοῦ χωριοῦ ἀπό τό ὁποῖο κατάγομαι. Τά παιδικά διώματά μου εἴχαν ἀναπτυχθεῖ γύρω ἀπό τό ναό καί τή ζωή του καί δύσκολα μπορῶ νά τά παραβλέψω. Στή συγκεκριμένη ἐπίσκεψή μου στήν Κωνσταντινούπολη ὑπῆρχε τό πρόβλημα τοῦ χρόνου. Μέ τόν Μακαριώτατο εἴχαμε συμφωνήσει ὅτι κάποια στιγμή, τή Δευτέρα, θά πηγαίναμε στόν ἅγιο Φωκᾶ, ὅπου καί εἴχαμε ξαναπάει μαζί. Τώρα ἔμενε μόνο τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου. Τά ἄλλα μέλη τῆς ὁμάδας, ὅμως, ἤθελαν νά ἐπισκεφθοῦν τήν Ἁγία Σοφία. Προσπάθησα νά τοὺς πείσω γιά τόν ἅγιο Φωκᾶ, ἀλλά, ἐπειδὴ κάποιοι δέν εἴχαν ξαναπάει στήν Ἁγία Σοφία, στάθηκε ἀδύνατο. Ἔτσι, φάνηκε νά ματαιώνεται τό προσκύνημα στόν ἅγιο Φωκᾶ. Ἐξάλλου, ἡ Ἁγία Σοφία εἶναι καί πολύ πιό κοντά στό Πατριαρχεῖο. Θά πῆγαίνα στόν ἅγιο Φωκᾶ μόνος μου κάποια ὥρα τῆς Κυριακῆς, μετὰ τή Θεία Λειτουργία. Στό δρόμο πρός τήν Ἁγία Σοφία, ὅμως, συναντήσαμε τέτοια κίνηση πού δέν μποροῦσε καθόλου τό αὐτοκίνητο νά κινηθεῖ. Ὁ ὁδηγός μᾶς εἶπε, ὅτι, καί νά φτάναμε κάποια στιγμή στήν Ἁγία Σοφία, θά τήν βρίσκαμε κλειστή, γιατί στίς 5.00' μ.μ. κλείνει. Ἔτσι, ἀλλάξαμε πορεία πρός τόν Ἅγιο Φωκᾶ, κατεύθυνση πού ἡ κίνηση ἦταν μικρότερη. Φτάσαμε ἐκεῖ τήν ὥρα τῆς τέλεσης τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Καί πάλιν ἀπογοητευτικό ψυχοπλάκωμα. Στή μεγάλη τρίκλι-

τη βασιλική, πού τελευταίως ἐπισκευάστηκε, καί στήν ὁποία ἀποκαλύφθηκαν καί τοιχογραφίες, πού δέν εἶχαμε ξαναδεῖ σέ προηγούμενη ἐπίσκεψή μας, μόνος, μονότατος, ὁ ἱερεύς. Ἐνδεδεδιμένος τά ἱερατικά του ἄμφια ἔψαλλε στό ψαλτήριο, καί ὡς δεξιός καί ὡς ἀριστερός ἱεροψάλτης καί ὡς μόνος πιστός. Βοηθήσαμε στό ψαλτήριο καί ἀργότερα, στήν αἴθουσα, ὅπου μᾶς πρόσφερε τσάι, μᾶς ἔδωσε τήν εἰκόνα τῆς ἐνορίας: Τό 1964 εἶχε 3.500 ἐνοριῖτες. Σήμερα εἶναι καταγεγραμμένοι δέκα. «Δόξα τῷ Θεῷ», ὅμως, λέγει. «Ὑπάρχουν καί κάποιοι Ρῶσοι, μερικοί Σέρβοι, κάποιοι περαστικοί, κάθε Κυριακή ὅλο καί κάποιους ἔχουμε». Πάνω ἀπό τό ἐπιπλο τοῦ γραφείου ἀναγκαστικά ἀναρτημένη εἶναι καί ἡ φωτογραφία τοῦ σφαγέα τῶν Ἑλλήνων, τοῦ Ἀτατούρκ...

Βγαίνοντας ἀπό τήν αἴθουσα περάσαμε ξανά ἀπό τόν ναό καί εὐρισκόμενοι στόν πρόναο, ὅπου προσκυνήσαμε καί πάλι τήν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Φωκᾶ, κτύπησε τό τηλέφωνο. Ἦταν ὁ Μακαριώτατος, πού βρισκόταν ἀκόμη, στίς 5.00' μ.μ., στίς Βρυξέλλες. «Μᾶς εἶπαν», μέ πληροφόρησε ὁ Μακαριώτατος, «ὅτι φτάνει σέ πέντε λεπτά τό αὐτοκίνητο. Ἴσως εἶναι ἀργά, ἀλλά θά κάνουμε τήν προσπάθεια. Στήν ὅλη καθυστέρηση», συνέχισε ὁ Μακαριώτατος, «εἶδα καί τό χέρι τοῦ Θεοῦ. Ἄν ξεκινούσαμε τό πρωί, θά πηγαίναμε στή Ρώμη, ὅπου ὅμως ἔχει τώρα κλείσει τό ἀεροδρόμιο. Ἀναγκαστικά πηγαίνουμε στή Βαρκελώνη, στήν Ἰσπανία, ὅπου μέχρι στιγμῆς τό ἀεροδρόμιο ἐργάζεται, καί ἀπ' ἐκεῖ θά φύγουμε μέ ἰδιωτικό ἀεροπλάνο γιά τήν Κωνσταντινούπολη». Ἀρχίσαμε καί πάλι νά ἐλπίζουμε.

Ἐπιστρέψαμε στό ξενοδοχεῖο γιά μονόωρη ἀνάπαυση καί μετὰ φύγαμε γιά τό Βόσπορο καί πάλι (πλησίον τοῦ Ἀγίου Φωκᾶ), ὅπου ὁ Παναγιώτατος παρέθεσε δεῖπνο στό Μητροπολίτη, στό Νομάρχη καί στό Δήμαρχο Ἐλασσῶνος καί εἶχε καλέσει καί ἐμᾶς, καθώς καί τόν Μητροπολίτη Ζακύνθου.

Κάθε συναναστροφή μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη συνιστᾷ μίαν ἀξέχαστη ἐμπειρία. Δέν εἶναι μόνο ὁ θεσμός πού ἐνσαρκώνει, πού κάνει τόν κάθε Ὁρθόδοξο νά στέκεται μέ ἰδιαίτερο σεβασμό

ἀπέναντί του. Εἶναι καί τό συγκεκριμένο πρόσωπο μία ξεχωριστή προσωπικότητα. Πολυτάλαντος, μέ μόρφωση σπάνια, εὐαίσθητος γιά πολλά θέματα, βαστάζει τό ὄνομα τῆς Ὁρθοδοξίας «ἐνώπιον ἐθνῶν καί βασιλέων». Ταυτόχρονα, συγκρατεῖ καί σκεπάζει «ὡς ὄρνις τά νοσσία ἐαυτῆς ὑπό τὰς πτέρυγας», τοὺς ὁμογενεῖς τῆς Κωνσταντινούπολης, οἱ ὅποιοι, παρά τίς σειρῆνες γιά εὐκόλη ζωή στήν Ἑλλάδα, ἢ τό ἐξωτερικό, μένουν ἐκεῖ νά φυλάγουν Θερμοπύλες, τά ὅσια τῆς φυλῆς μας. Στό δεῖπνο ὁ Παναγιώτατος μοῦ ἐπεφύλασσε μία μεγάλη ἔκπληξη, πού μέ συγκίνησε βαθύτατα: Μοῦ χάρισε ἓνα ἐγκόλπιο μέ τήν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Φωκᾶ. Θυμώταν, ἀπό προηγούμενες ἐπισκέψεις μου στήν Κωνσταντινούπολη, ὅτι σεβόμουν ιδιαίτερα τόν Ἅγιο Φωκᾶ καί μερίμνησε νά φωτογραφηθεῖ ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου, πού βρίσκεται στό ναό του, στό Μεσάχωρο, νά γίνει σμάλτο καί νά κατασκευαστεῖ ἓνα ωραιότατο ἐγκόλπιο. Ἡ χειρονομία του δείχνει τή λεπτότητα τοῦ χαρακτήρα του καί τήν ἐξειδίκευση τῆς πρόνοιᾶς του πρός τοὺς ἄλλους.

Κατά τή διάρκεια τοῦ δείπνου, εἶχαμε τηλεφώνημα ἀπό τόν Μακαριώτατο. Μοῦ εἶπε ὅτι βρισκόταν ἔξω ἀπό τό Παρίσι καί ὅτι προχωροῦν χωρίς σταθμό, πρός τή Βαρκελώνη. Μέ τοὺς ὑπολογισμούς τους, θά ἔφευγαν στίς 5.00' τό πρωί ἀπ' ἐκεῖ καί ὅτι γύρω στίς 7.00' π.μ., τοπική ὥρα Κωνσταντινουπόλεως - ὑπάρχει μία ὥρα διαφορά μέ τήν Ἰσπανία - θά βρίσκονταν, τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος, στήν Κωνσταντινούπολη. Φεύγοντας ἀπό τό δεῖπνο στό Βόσπορο, εἶχαμε μία γλυκιά προαίσθηση ὅτι ὅλα θά πῆγαιναν καλά.

Τό βράδυ πέρασε χωρίς κανένα τηλεφώνημα, πρᾶγμα πού σημαίνει πώς ὅλα πῆγαιναν καλά. Πρίν τίς 8 τό πρωί βρισκόμασταν στήν πανηγυρίζουσα Ἱερά Μονή τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, ὅπου θά γινόταν τό συλλεῖτουργο τῶν δυό Προκαθημένων, στό ὅποιο θά παίρναμε μέρος τόσο ὁ Ἐπίσκοπος Χύτρων, ὅσο καί ἐγώ. Ἐκεῖ πληροφορηθήκαμε ὅτι τό ἀεροπλάνο μέ τόν Μακαριώτατο ἔφτασε στήν Κωνσταντινούπολη, ἀλλά σέ ἄλλο, πιό μακρινό ἀπό τό κανονικό, ἀεροδρόμιο, ὅπου προσγειώνονται μόνον

*Ἀπό τό συλλείτουργο τοῦ Μακαριωτάτου
μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη.*

ιδιωτικά αεροπλάνα. Ἐτσι θά χρειαζόταν ἐπὶ πλέον χρόνος γιὰ ἄφιξη τοῦ Μακαριωτάτου στή Μονή Βαλουκλή. Ὁ Μητροπολίτης Μυριοφύτου καί Περιστάσεως Εἰρηναῖος θρискόταν ἤδη στό ἀεροδρόμιο, γιὰ νά τόν παραλάβει.

Στίς 8.30' π.μ. ἦλθε στό ναό ὁ Πατριάρχης καί ἄρχισε νά ψάλλει τίς Καταβασίες. Ἐπειδή στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τό Ἑωθινό Εὐαγγέλιο καί ὅλη ἡ σχετική «τάξις αὐτοῦ» γίνεται μετὰ τίς Καταβασίες, ὑπῆρχε κάποια ἄνεση χρόνου γιὰ τήν ἄφιξη τοῦ Μακαριωτάτου. Καί πράγματι, λίγο πρὶν τίς 9.00' π.μ., ὅταν ὁ Πατριάρχης κατέβαινε ἀπό τόν Θρόνο νά πάρει «καιρό», κτύπησαν χαρμόσυνα οἱ καμπάνες. Εἶχε φτάσει ὁ Μακαριώτατος, τόν ὁποῖο συνόδευε καί ὁ Χωρεπίσκοπος Καρπασίας Χριστοφόρος. Ὁ Χωρεπίσκοπος Καρπασίας συνόδευσε τόν Μακαριώτατο στό ταξίδι του στίς Βρυξέλλες καί ἦταν προγραμματισμένο νά ἐπιστρέφει στήν Κύπρο. Μέ τήν ἀνατροπή τῶν προγραμμάτων, ὅμως, ἀναγκαστικά ἦλθε καί αὐτός στήν Κωνσταντινούπολη.

Κατάκοπος ἀπό τήν ταλαιπωρία, ἀλλά μέ τήν ἱκανοποίηση, γιὰ τό αἴσιο πέρας αὐτῆς τῆς πρωτοφανοῦς περιπλάνησης ἀνά τήν Εὐρώπη, ζωγραφισμένη στό πρόσωπό του, ὁ Μακαριώτατος ἀντάλλαξε ἀσπασμό μέ τόν Παναγιώτατο καί οἱ δύο προέστησαν, στή συνέχεια, τοῦ ἱεροῦ συλλειτούργου. Μαζί τους συλλειτούργησαν οἱ Μητροπολίτες Δέρκων Κωνσταντῖνος, Ζακύνθου Χρυσόστομος, Ἐλασσῶνος Βασίλειος, Μυριοφύτου καί Περιστάσεως Εἰρηναῖος καί Μοσχονησίων Ἀπόστολος, καθώς καί οἱ τρεῖς Ἱεράρχες ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, δηλαδή οἱ Ἐπίσκοποι Καρπασίας Χριστοφόρος καί Χύτρων Λεόντιος καί ὁ ὑποφαινόμενος.

(Συνεχίζεται)